

Talousvaliokunta

O 24/2020 vp

Taloustilanne Suomessa ja Euroopan unionissa

Finanssiala kiittää hallitusta ja viranomaisia nopeista talouden tukitoimista

- FA on tyytyväinen koti- ja ulkomaisten viranomaisten sekä Suomen hallituksen päätöksiin, joilla tuetaan taloutta pandemian aikana.
- Suomalainen finanssiala on kohdannut kriisin vakavaraisena ja hyvässä kunnossa. Pankit auttavat asiakkaitaan mm. myöntämällä lyhennysvapaita sekä lisäämällä luotonantoaan.
- On tärkeää, että pandemian pysäyttämisen ohella kiinnitetään huomiota myös toimenpiteiden taloudellisiin vaikutuksiin ja pyritään huolehtimaan kokonaiskysynnän ylläpitämisestä.

1 Finanssiala kohdannut kriisin hyvässä kunnossa

Koronaviruspandemia ja sen pysäyttämiseksi tehdyt päätökset ovat johtaneet Suomessa taloudellisen toimeliaisuuden nopeaan vähenemiseen ja lomautusten kasvuun. Yksityinen kulutus on jo supistunut huomattavasti. Sen sijaan vaikutukset investointeihin ja vientiin tulevat viiveellä.

Kriisi on heijastunut voimakkaasti myös maailman rahoitusmarkkinoille. Osakkeiden hinnat ovat alentuneet tuntuvasti ja valtionlainojen korkoerot leventyneet, kun markkinat ovat uudelleenhinnoitelleet riskejä. Myös yritysten liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjojen tuotot ovat yleisesti nousseet.

Suomalainen finanssiala on kohdannut kriisin vakavaraisena ja hyvässä kunnossa. Finanssivalvonta on todennut tuoreessa raportissaan, että suomalaispankkien kyky kestää toimintaympäristön äkillisistä ja voimakkaista häiriöistä aiheutuvia tappioita on eurooppalaista keskitasoa vahvempi. Sijoitusten arvon putoaminen ja reaalityöläisuuden tilan voimakas heikentyminen heijastuvat kuitenkin vääjäämättä myös pankkeihin, vakuutusyhtiöihin ja muihin alan toimijoihin.

Markkinoiden toiminnan häiriintyminen on heijastunut jossain määrin pankkien varainhankintaan. Pankkien liikkeeseen laskemien sijoitustodistusten sekä katettujen joukkolainojen kysyntä on vähentynyt, kun mm. sijoitusrahastot ovat joutuneet supistamaan sijoituksiaan asiakkaiden vetäessä varojaan pois rahastoista. Katettujen joukkolainojen osalta Euroopan keskuspankin arvopaperiosto-ohjelma helpottanee tilannetta, mutta sijoitustodistusmarkkinoiden elvyttämiseksi olisi syytä löytää uusia sijoittajatahoja. Yksi tällainen voisi olla valtion eläkerahasto VER. Jos markkinoiden toimimattomuus pitkittyy, se voi rajoittaa joidenkin pankkien mahdollisuuksia jatkaa asiakkaidensa luotottamista siinä laajuudessa kuin nykyoloissa olisi tarpeen.

2 Finanssiala keskeisessä roolissa kriisin talousvaikutusten lievittämisessä

Finanssiala ry (FA) on työskennellyt tiiviissä yhteistyössä viranomaisten ja poliittisten päättäjien kanssa, jotta pandemian kielteisiä vaikutuksia talouteen saadaan lievennettyä. Jo aikaisessa vaiheessa FA laati ehdotuksensa siitä, minkälaisia toimia tarvitaan, jotta pankit voisivat jatkaa luotonantoon yrityksille ja kotitalouksille. Tavoitteena oli estää turhia yritysten konkurssseja sekä työpaikkojen menetyksiä.

FA on tyytyväinen koti- ja ulkomaisten viranomaisten sekä Suomen hallituksen tekemiin päätöksiin. Pankkien lisäpääomavaatimuksia on kevennetty, ja niille on sallittu tiettyjen vakavaraisuus- ja likviditeettivaatimusten tilapäinen alittaminen. Samaan aikaan Euroopan keskuspankki on tehnyt toimia, joilla lisätään likviditeettiä pankkijärjestelmässä ja helpotetaan yritysten suoraa varainhankintaa markkinoilta.

Hallituksen päätös korottaa Finnveran rahoitusvaltuuksia 12 miljardiin euroon on erittäin merkittävä. Valtaosa tästä korotuksesta kanavoituu takauksina pankeille, jotka myöntävät luottoja tilapäisiin maksuvaikeuksiin joutuneille yrityksille. Yritysten liiketoiminnan tulee olla lähtökohtaisesti kannattavaa ja kestäväällä pohjalla. Finnvera voi taata myös työeläkeyhtiöiden asiakasyrityksilleen myöntämiä ns. Tyel-takaisinlainoja.

Viime vuosina voimakkaasti kasvanut ja monimutkaistunut pankkisääntely on hidastanut pankkien kykyä reagoida luotonkysynnän nopeaan kasvuun. Sääntely edellyttää pankeilta yksityiskohtaista raportointia sekä asiakkaan taloudellisen tilanteen ja maksukyvyn huolellista selvittämistä. Lisäksi on ollut epäselvyyttä siitä, miten vakavaraisuus- ja kirjanpitosääntelyä tulisi nykyoloissa soveltaa. Tämä koskee esimerkiksi sitä, heikentääkö pandemiasta johtuva lyhennysvapaan myöntäminen automaattisesti asiakkaan riskiluokitusta. Samoin rahoitusinstrumentteja koskevan IFRS9-tilinpäätösstandardin soveltamisessa on ollut tulkintaongelmia.

Sekä Euroopan keskuspankki, Euroopan pankkiviranomainen (EBA) että Euroopan arvopaperimarkkinavalvoja (ESMA) ovat pyrkineet selventämään sääntelyn soveltamista. Tämä on auttanut pankkeja, mutta aivan kaikilta osin esille nousseita tulkintakysymyksiä ei vielä ole kyetty ratkaisemaan.

Jatkossa FA pitää tärkeänä, että pandemian pysäyttämisen ohella kiinnitetään huomiota myös eri toimenpiteiden taloudellisiin vaikutuksiin. Tähänastiset rajoitustoimet – joita FA pitää perusteltuina – ovat yhdessä pandemian kanssa johtamassa bruttokansantuotteen tuntuvaan supistumiseen ja lomautusten voimakkaaseen nousuun. Näissä oloissa on tärkeää, että eri tavoin tuetaan ja kannustetaan sellaisia kokonaiskysynnän muotoja, jotka eivät ole ristiriidassa pandemian pysäyttämistavoitteen kanssa. Tällä tavoin pehmennetään talouteen kohdistuvaa iskua ja samalla luodaan pohjaa kasvun käynnistymiselle, kun pandemia on aikanaan ohi.

FINANSSIALA RY

Veli-Matti Mattila
johtaja, pääekonomisti